

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 15 września 2006r.

DPS-V-0702-07-4972-JL/06

SEKRETARIAT

Biura Prac Senackich

Wpłynęło dn. 20.09.06 zał.....

nr. 6751...podpis.....

Pan

Andrzej Borusewicz

Marszałek Senatu

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na pismo Pana Marszałka z dnia 30 sierpnia 2006 r. znak BPS/DSK-043-601/06, dotyczące oświadczenia senatora Mieczysława Augustyna w sprawie zmian w ustawie o pomocy społecznej, wyjaśniam co następuje:

Przepisy dotyczące standaryzacji domów pomocy społecznej zostały wprowadzone ustawą z dnia 14 czerwca 1996 roku o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz.U.96. nr 100, poz. 459) i weszły w życie z dniem 14 września 1996 roku. Zgodnie z przepisem art. 20 ust. 2 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 29 listopada 1990 roku o pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, prowadzone i finansowane przez wojewodę, które nie osiągają obowiązującego standardu, są obowiązane do opracowania i realizacji programu naprawczego najpóźniej w ciągu 10 lat. Dziesięcioletni okres był więc okresem przejściowym, w którym należało poczynić stosowne zmiany w celu osiągnięcia standardu usług. Zgodnie z brzmieniem art. 152 nowej ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. nr 64, poz. 593 z późn. zm), termin dostosowania domów pomocy społecznej do obowiązującego standardu usług upływa z dniem 31 grudnia 2006 roku.

Obowiązujący standard usług po raz pierwszy określono rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 kwietnia 1997 roku w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. Nr 44, poz. 277), był on szczegółowo konsultowany z pracownikami domów pomocy społecznej. Obecnie określa go rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 roku w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. Nr 153, poz. 1276).

Realizacja programów naprawczych dotyczyła większości domów pomocy społecznej (tylko nowe placówki budowane były przy zachowaniu obowiązujących standardów) i związana była najczęściej ze znacznymi kosztami wynikającymi z konieczności podjęcia działań inwestycyjnych, modernizacyjnych lub adaptacyjnych. Bez tych inwestycji niemożliwe byłoby osiągnięcie obowiązującego standardu usług.

Do 1999 roku, kiedy domy pomocy społecznej były prowadzone przez wojewodów, środki finansowe na tego typu działania były łatwiejsze do pozyskania i planowo realizowano działania naprawcze. W tym czasie w domach pomocy społecznej w całej Polsce rozpoczęto wiele inwestycji związanych z dostosowywaniem istniejących już obiektów do obowiązującego standardu usług. Wiele z nich zaplanowanych zostało na kilkuletni okres realizacji. Do 2001 roku środki inwestycyjne dla domów pomocy społecznej planowane były

zarówno w budżetach wojewodów, jak i w rezerwach celowych budżetu państwa. Od 2002 roku środki inwestycyjne pozyskać było można z kontraktów wojewódzkich, Funduszu Ochrony Środowiska, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Niektóre powiaty skorzystały również z możliwości kredytowych.

Od kilku lat Minister Pracy i Polityki Społecznej czyni starania o zabezpieczenie źródła dofinansowania realizacji programów naprawczych. W latach 2004 i 2005 planowane były środki na realizację programów naprawczych (w ramach wydatków remontowych) ze środków rezerwy celowej budżetu państwa. W roku bieżącym w rezerwie celowej budżetu państwa zaplanowano środki inwestycyjne w wysokości 15 mln zł. Z uwagi na duże potrzeby finansowe jakie w tym zakresie zgłosiły samorzady, Minister Pracy i Polityki Społecznej wystąpił do Premiera RP o dodatkowe środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa na realizację programów naprawczych w domach pomocy społecznej (w tym prowadzonych przez podmioty niepubliczne) w wysokości 20 mln zł. Otrzymaliśmy odpowiedź odmowną, jednakże ze wskazaniem na niewykorzystane rezerwy celowe pozostające w gestii Ministra Pracy i Polityki Społecznej. W celu pozyskania tych środków niezbędna jest zgoda Komisji Finansów Publicznych, którą mamy nadzieję otrzymać.

Ponadto każdego roku Minister Pracy i Polityki Społecznej występuje z apelem do Marszałków Województw o uwzględnianie w priorytetach kontraktów wojewódzkich programów naprawczych w domach pomocy społecznej. Tylko niektóre województwa samorządowe nie odpowiedziały pozytywnie na ten apel.

Jednocześnie pragnę dodać, iż obecnie prowadzone są prace nad programami operacyjnymi do planów strategicznych na lata 2007-2013, które mają między innymi absorbować środki Europejskiego Funduszu Społecznego, w działaniach została zaproponowana modernizacja infrastruktury społecznej, w tym modernizacja domów pomocy społecznej.

Wielu dyrektorów domów pomocy społecznej dobrze wykorzystało ten 10-letni okres dochodzenia do obowiązującego standardu usług, sukcesywnie co roku starając się sprostać obowiązkowi realizacji programu naprawczego. Inni, napotykając na trudności w pozyskiwaniu środków odkładali jego realizację, z jednoczesnym przekonaniem, że termin osiągnięcia standardu usług zostanie wydłużony.

Dlatego też przygotowując projekt nowelizacji ustawy, kierownictwo resortu uznało za zasadne wprowadzenie rozwiązań motywujących powiaty do realizacji programów naprawczych, a jednocześnie zabezpieczających przed szybką likwidacją te domy, które są w trakcie realizacji programów i które mają szansę na osiągnięcie standardów w niedługim czasie. Uznano także za niezbędne wprowadzenie zakazu kierowania osób do domów pomocy społecznej bez standardu oraz brak możliwości podnoszenia opłat za pobyt w domu, który nie będzie posiadał standardu usług, do czasu jego osiągnięcia. Podjęte decyzje podyktowane zostały wzrastającą liczbą wolnych miejsc, często w domach, które już osiągnęły standard usług, a także koniecznością zróżnicowania opłat w domach posiadających zezwolenia stałe (realizujące świadczenia na poziomie obowiązującego standardu usług) i w domach, które realizują swoje usługi na niższym poziomie.

Ministerstwo zdaje sobie sprawę z uciążliwości tych zapisów. Uważam jednak, że domy, które osiągną obowiązujący standard usług do końca br., powinny mieć satysfakcję z osiągniętego, w przewidzianym terminie, celu. Pragnę jednocześnie poinformować Pana Marszałka, że po konsultacjach międzyresortowych projekt zapisu dotyczący braku możliwości kierowania do domów prowadzonych w oparciu o zezwolenia warunkowe, przewiduje jego odsunięcie w czasie do 1 stycznia 2008 r..

Oszczędności w finansach powiatów może przynieść także możliwość łączenia różnych typów domów pomocy społecznej (zmniejszenie liczby zatrudnionych w domach pracowników obsługi), co może umożliwić zwiększenie jakości świadczonych usług przez

przeznaczenie oszczędności na poprawę wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego. Ponadto nowelizacja ustawy przewiduje możliwość podwyższenia dotacji dla domów pomocy społecznej do 20% w zależności od typu domów w powiecie oraz uzyskiwanych dochodów z tytułu odpłatności (co ma ogromne znaczenie szczególnie dla domów pomocy społecznej dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, gdzie bardzo często brak odpłatności ze strony rodziców).

Jeśli chodzi o definicję średniego kosztu utrzymania, to przyznaję, że wariant, o którym mowa w oświadczeniu Pana Senatora (dodatkowe wyłączenie z kosztu utrzymania wydatków remontowych) był również brany pod uwagę, ale w projekcie zmiany ustawy przekazanym do konsultacji międzyresortowych nie został on uwzględniony, między innymi z powodu zagrożeń wskazanych przez Pana Senatora. Projekt nowej definicji odnosi się do „kosztów” funkcjonowania jednostki oraz przewiduje zmianę sposobu liczenia średniego kosztu utrzymania, w przypadku wolnych miejsc. Najprawdopodobniej zmiana ta pociągnie za sobą niewielki wzrost średniego kosztu utrzymania tych jednostek (np. koszty amortyzacji - postulat jednostek niepublicznych prowadzących domy pomocy społecznej lub placówki opiekuńczo-wychowawcze na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego), ale trudno oszacować skalę tego zjawiska z uwagi na brak danych w zakresie wartości majątku jednostek. Przewiduje się, że ze względu na różną wartość majątku, zwiększenie to, na 1 osobę miesięcznie może zwyżkować od ok. 10-15 % obecnej kwoty średniego kosztu utrzymania w dps. Część skutków finansowych powinna zostać pokryta z budżetu państwa, a część ponosić będą podmioty zobowiązane, w tym budżety gmin (w odniesieniu do osób kierowanych po 1 stycznia 2004 roku).

W tym miejscu należy przypomnieć o zmianie do art. 61 polegającej na umożliwieniu partycypowania w koszcie utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej również innym, niż dotychczas wskazane, osobom. Poza małżonkiem, zstępnyymi i wstępnymi mieszkańca domu, opłatę lub jej część będzie mogło wносить rodzeństwo, dalsi krewni lub osoby obce, na mocy zawartej z gminą umowy. Opłata ta będzie zmniejszała udział gminy w koszcie utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej.

Podzielałam zdanie Pana Senatora, zawarte w oświadczeniu, że problemy finansowe domów pomocy społecznej rozwiązałyby uregulowanie płatności za usługi pielęgniarские i rehabilitacyjne dla mieszkańców domów pomocy społecznej. Wprowadzona w czerwcu br. zmiana do art.2 ust. 2a ustawy o zakładach opieki zdrowotnej umożliwia takie działania. Jednak to powiat i dyrektor jednostki powinni rozpocząć rozmowy z kierownikami zakładów opieki zdrowotnej, aby ci mieli szansę na wynegocjowanie odpowiednich umów z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Ponadto, jak już wcześniej informowałam Pana Marszałka, Minister Zdrowia powołał zespół do przygotowania założeń do tzw. „ustawy pielęgnacyjnej”, która radykalnie powinna rozwiązać problem finansowania nie tylko personelu medycznego w domach pomocy społecznej, ale także osób realizujących takie świadczenia w miejscu zamieszkania osoby.

Wyrażam przekonanie, że przedstawione wyjaśnienia zmienią nastawienie Pana Senatora do zaproponowanych zmian w ustawie o pomocy społecznej, które mają na celu poprawę sytuacji finansowej domów pomocy społecznej, a co za tym idzie poziomu usług świadczonych mieszkańcom i wynagrodzeń zatrudnionych tam pracowników. Minister Pracy i Polityki Społecznej będzie w dalszym ciągu czynił starania na rzecz pozyskiwania środków finansowych na realizację programów naprawczych w domach pomocy społecznej.

Z wyrazami szacunku

MINISTER
z up.
PODSEKRETARZ STANU
Bogdan Socha

Bogdan Socha